

Nr 47

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående inrättande av koncessionsnämnden för miljöskydd och anslag till statens naturvårdsverk för budgetåret 1969/70; given Stockholms slott den 21 februari 1969.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Ingemund Bengtsson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att en särskild nämnd, kallad koncessionsnämnden för miljöskydd, inrättas den 1 juli 1969 för att handlägga tillståndsärenden enligt den miljöskyddslag varom förslag läggs fram i prop. 1969: 28. Vidare begärs medel för budgetåret 1969/70 för statens naturvårdsverk och den nya koncessionsnämnden. Vid nämnden föreslås fem tjänster. Naturvårdsverket tillförs enligt förslaget 27 nya tjänster samt ytterligare 450 000 kr. till expertis. En sektion för bullerfrågor förutsätts bli inrättad vid verket. Totalt föreslås en ökning av anslaget till naturvårdsverket från 6 090 000 kr. till 10 105 000 kr.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 21 februari 1969.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, GUSTAFSSON, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTTSSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Bengtsson, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *inrättande av koncessionsnämnden för miljöskydd och anslag till statens naturvårdsverk för budgetåret 1969/70* och anför.

I årets statsverksproposition (bil. 11 s. 159) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till statens naturvårdsverk och statens koncessionsnämnd för miljövärd för budgetåret 1969/70 beräkna förslagsanslag av 9 750 000 kr. resp. 470 000 kr.

Vid sin anmälan av dessa anslagsfrågor erinrade dåvarande chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Holmqvist, om att Kungl. Maj:t den 25 juli 1968 beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till lag om skydd mot miljöfarlig verksamhet. Till följd av den nya lagstiftningen beräknades naturvårdsverket komma att få ökade arbetsuppgifter, varjämte en särskild nämnd, kallad statens koncessionsnämnd för miljövärd, förutsattes bli inrättad.

Lagrådets utlåtande har avgivits den 31 januari 1969. På hemställan av chefen för justitiedepartementet har Kungl. Maj:t tidigare denna dag beslutat förelägga riksdagen proposition med förslag till miljöskyddslag (prop. 1969: 28). Jag anhåller att i anslutning härtill få ta upp de aktuella anslagsfrågorna till behandling.

K 1. Statens naturvårdsverk

1967/68 Utgift	15 631 456
1968/69 Anslag	16 090 000
1969/70 Förslag	10 105 000

¹ Anslagen Statens naturvårdsverk: Avlöningar och Statens naturvårdsverk: Omkostnader.

Statens naturvårdsverk är central förvaltningsmyndighet för ärenden om naturvård, rörligt friluftsliv och jakt. Till naturvård hänförs även

vatten- och luftvård samt viltvård. Verket har vidare till uppgift att leda och främja företrädesvis målinriktad naturvårdsforskning och undersökningsverksamhet inom naturvårdsområdet.

Naturvårdsverket leds av en styrelse. Chef för verket är en generaldirektör. Inom verket finns fyra byråer, administrativa byrån, naturvårdsbyrån, vattenvårdsbyrån och luftvårdsbyrån, samt ett forskningssekretariat, ett planeringssekretariat och ett undersökningslaboratorium. Till verket är knutna en forskningsnämnd och tre råd, naturvårdsrådet, vattenvårdsrådet och luftvårdsrådet, samt en delegation för markfrågor.

	1968/69	Beräknad ändring 1969/70	
		Statens natur- vårdsverk	Dep.chefen
<i>Personal</i>			
Handläggande personal	68	+48	+15
Övrig personal	40	+39	+12
	108	+87	+27
<i>Anslag</i>			
Avlöningar till tjänstemän	4 651 000	+3 682 000	+1 194 000
Lönekostnadspålägg			
a) Beräknat belopp för befintlig organi- sation	—	+1 129 000	+1 109 000
b) Beräknad ändring till budgetåret 1969/70		+ 926 000	+ 307 000
Arvoden och särskilda ersättningar	35 000	+ 5 000	+ 13 000
Ersättning till expertis	600 000	+1 136 000	+ 450 000
Sjukvård m. m.	7 000	+ 13 000	+ 6 000
Resersättningar	257 000	+ 415 000	+ 148 000
Därav utrikes resor	17 000	+ 7 000	+ 3 000
Expenser			
a) Beräknade lokalhyror för nuvarande lokaler	—	+ 420 000	+ 420 000
b) Beräknad ändring av lokalhyror till budgetåret 1969/70		—	+ 100 000
c) Bränsle, lyse, vatten	25 000	+ 37 000	+ 13 000
d) Övriga expenser	343 000	+ 700 000	+ 147 000
Därav engångsutgifter	40 000	+ 450 000	+ 40 000
Publikationstryck	30 000	+ 101 000	+ 25 000
Vidareutbildning	25 000	+ 62 000	+ 20 000
Övriga utgifter	117 000	+ 259 000	+ 63 000
Därav engångsutgifter	—	—	+ 45 000
	6 090 000	+8 885 000	+4 015 000

Statens naturvårdsverk

Inom justitiedepartementet har utarbetats förslag till ny lagstiftning om skydd mot miljöfarlig verksamhet. Förslaget innebär bl. a. en vidgning av naturvårdsverkets tillsynsuppgifter och en särskild ordning för tillståndsprövning i ärenden angående miljöfarlig verksamhet. Sådant tillstånd avses meddelas av en särskild koncessionsnämnd. Enligt förslaget får emellertid naturvårdsverket, efter prövning i varje särskilt fall, medge undantag från skyldighet att söka tillstånd. I sådant medgivande skall anges de villkor som skall gälla. Om detta förslag genomförs behöver verket en betydande personalförstärkning.

Även för nuvarande verksamhet är personalstyrkan inom flera av verkets enheter alltför liten för att verket på ett tillfredsställande sätt skall kunna sköta sina åligganden. Verket föreslår därför betydande förstärkningar också för den nuvarande verksamheten.

Verket beräknar personalförstärkningen till totalt 87 tjänster, varav 40 för de nya uppgifterna.

För nya uppgifter till följd av förslaget till lag om skydd mot miljöfarlig verksamhet beräknar verket följande förstärkningar.

1. En särskild prövningsavdelning behövs för att handlägga dispensärenden enligt den nya lagstiftningen. Avdelningen bör bestå av två kvalificerade jurister, två biträdande jurister, två assistenter och två kvalificerade biträden (+ 554 000 kr.).

2. På administrativa byrån behövs en avdelningsdirektör och en expeditionsvakt (+ 107 000 kr.).

3. Naturvårdsbyrån bör förstärkas med en avdelningsdirektör för att handlägga frågor av samordningskaraktär (+ 79 000 kr.).

4. På vattenvårdsbyrån behövs två byrådirektörer inom sektionen för industriella ärenden och två byrådirektörer inom sektionen för kommunala ärenden (+ 322 000 kr.).

5. Luftvårdsbyrån behöver kraftigt förstärkas och delas upp i tre sektioner, nämligen en för industriella ärenden, en för kommunala ärenden och en för bullerärenden. Inom sektionen för industriella ärenden behövs en avdelningsdirektör, en byrådirektör, en förste byråingenjör och en byråingenjör. Sektionen för kommunala ärenden bör tillföras en avdelningsdirektör, en byrådirektör och en förste byråingenjör. Sektionen för bullerärenden behöver en avdelningsdirektör, en byrådirektör och en byråingenjör. Gemensamt för byrån behövs två kvalificerade biträden och två biträden. (+ 830 000 kr.)

6. Undersökningslaboratoriet bör tillföras en luftvårdssektion. Denna bör bestå av en laborator, en förste byråinspektör, en assistent och en laboratorieassistent. Laboratoriet behöver för den nya verksamheten dessutom en laborator (hydrolog), en vatteninspektör (marinbiolog), två förste byrå-

inspektörer, en assistent, en laboratorieassistent och ett biträde. (+661 000 kr.)

7. För att tillgodose behovet av expertutredningar vid verkets och koncessionsnämndens prövning måste anslagsposten till ersättning till expertis ökas. (+300 000 kr.)

För den nuvarande verksamheten behövs följande förstärkningar.

8. Löne- och prisomräkning m. m. 1 756 000 kr., varav för lönekostnads-pålägg och lokalhyror 1 549 000 kr.

9. Administrativa byrån behöver förstärkas med en juridisk sektion, bestående av en avdelningsdirektör, en byrådirektör, en amanuens och ett kvalificerat biträde. En assistent och ett kvalificerat biträde behövs på kamerala sektionen. Byrån bör vidare tillföras en expeditivsvakt och en telefonist. (+ 379 000 kr.)

10. Inom sektionen för naturvårdsområden på naturvårdsbyrån behövs en byråsekreterare, en amanuens och en assistent. Därjämte bör under posten avlöningar till tjänstemän medel beräknas för en tjänst för den byrådirektör som handlägger friluftsärenden, varvid en motsvarande minskning kan ske av posten för expertis. Inom sektionen för landskapsvård behövs en byrådirektör och en byråassistent. Sektionen för jakt- och viltvård bör tillföras en byrådirektör. Gemensamt för byrån behövs två kvalificerade biträden och ett kartritningsbiträde. (+ 482 000 kr.)

11. På vattenvårdsbyrån behövs inom planeringssektionen en byrådirektör och en förste byråingenjör. Inom sektionen för industriella ärenden behövs en byrådirektör, en byråingenjör och ett kvalificerat biträde. Sektionen för kommunala ärenden bör tillföras en byrådirektör. Sektionen för anläggningsärenden behöver en förste byråingenjör. (+ 461 000 kr.)

12. Personalen inom forskningssekretariatet avlönas nu av medel från anslaget Naturvårdsforskning. Enligt verket bör för denna personal inrättas fasta tjänster med lön från anslaget till förvaltningskostnader. Från detta bör även betalas övriga kostnader som avser forskningssekretariatet. För forskningssekretariatets nuvarande personal bör följande fasta tjänster inrättas nämligen en forskningschef, en byrådirektör, en assistent och ett kvalificerat biträde. Forskningssekretariatet bör vidare förstärkas med en avdelningsdirektör, en byrådirektör, ett kvalificerat biträde samt två biträden. (+503 000 kr.)

13. Inom planeringssekretariatet behövs en byrådirektör, två amanuenser, ett kvalificerat biträde och ett biträde (+ 256 000 kr.).

14. Inom undersökningslaboratoriet bör beredningssektionen förstärkas med en förste byråinspektör och fysikalisk-kemiska sektionen med en förste byråinspektör. Inom biologiska sektionen behövs en assistent och en laboratorieassistent. Inom radioekologiska sektionen behövs en vatteninspek-

tör. Undersökningslaboratoriet behöver vidare tillföras ett kvalificerat biträde, ett kartritningsbiträde och en expeditionsvakt. (+399 000 kr.)

15. Anslagsposten till ersättning till expertis bör ökas med 234 000 kr.

I särskild promemoria har naturvårdsverket redovisat de ytterligare förstärkningar som behövs för att handlägga ärenden om statsbidrag till vatten- och luftvårdande åtgärder inom industrin, varom förslag lagts fram i årets statsverksproposition.

16. För bidragsärendenas prövning behövs kvalificerad ekonomisk och teknisk sakkunskap. Verket beräknar personalbehovet till tre ekonomer och tre tjänstemän med teknisk utbildning. Vidare behövs en jurist, en assistent och två biträden. I vissa fall kan det dessutom bli nödvändigt att anlita utomstående expertis. För dessa ändamål bör posten till ersättning till expertis räknas upp. (+780 000 kr.)

17. Den nya lagstiftningen om skydd mot miljöfarlig verksamhet kommer att ställa stora krav på naturvårdsverket. Verket har vidare genom särskilda beslut av Kungl. Maj:t erhållit åtskilliga uppdrag av arbetskrävande art. Härtill kommer en fortlöpande ökning beträffande samtliga ärendegrupper inom verket. Den ökning av generaldirektörens arbetsbörda som följer härav nödvändiggör att generaldirektörens beslutanderätt kan delegeras till en i förhållande till verkets särskilda enheter fristående kvalificerad tjänsteman. Denne bör ha överdirektörs ställning. (+114 000 kr.)

Remissyttrande

Vid bedömningen av naturvårdsverkets förslag om förstärkning för de nya arbetsuppgifterna måste enligt statskontoret det svaga beräkningsunderlaget beaktas. Med hänsyn härtill anser ämbetsverket att till en början endast ett begränsat antal av de begärda tjänsterna bör inrättas. Högst hälften av de tjänster som föreslagits för den juridiska handläggningen av s. k. dispensärenden tillstyrks. En ökad arbetsbelastning på administrativa byrån synes kunna förutses. Statskontoret ifrågasätter därför inte behovet av en högre tjänst inom denna byrå. Inom naturvårdsbyrån bör för bedömning av stora och övergripande projekt inrättas en högre tjänst. Vattenvårdsbyrån bör tillföras två högre tjänster, varav en för industriella och en för kommunala ärenden. Vidare bör luftvårdsbyrån tillföras fem eller sex tjänster. Vid den föreslagna nya laboratorieenheten för luftvård bör tre tjänster inrättas. Utbyggnad i övrigt av laboratorieverksamheten bör i första hand ske genom medel för expertis. Statskontoret tillstyrker sammanlagt 19 av de begärda 40 tjänsterna för den nya verksamheten. I övrigt anser ämbetsverket att medel för de nya arbetsuppgifterna bör stå till Kungl. Maj:ts förfogande för att kunna tas i anspråk efter framställning från naturvårdsverket.

Vad beträffar naturvårdsverkets förslag till förstärkning för den nuvarande verksamheten förklarar statskontoret att det vid sin

bedömning ansett sig böra särskilt beakta vikten av att länsstyrelserna får vägledande normer samt råd och anvisningar för åtgärder och beslut inom naturvårdsverkets förvaltningsområde. Härigenom bör verket kunna avlastas rutinärenden och tidskrävande fältarbete. Resurser kan då frigöras för verkets huvuduppgift som planerande, ledande och utvecklande organ.

Naturvårdsverkets förhållandevis begränsade verksamhetstid medför att många på verket nu ankommande funktioner ännu inte stabiliserats. Statskontoret anser därför att försiktighet bör iakttas vid utbyggnaden av organisationen med fasta tjänster. Avgörande för statskontorets ställningstagande i fråga om inrättande av fasta tjänster har varit om arbetsuppgifternas omfattning och inriktning på längre sikt med någon säkerhet kunnat bedömas. Forskningssekretariatet bör liksom f. n. finansieras över anslaget Naturvårdsforskning. Av återstående begärda 37 tjänster för den nuvarande verksamheten tillstyrker ämbetsverket 22. I några fall har viss arbetsomfördelning föreslagits, vilket innebär att tjänster bör inrättas på lägre nivå än vad naturvårdsverket föreslagit. Personalbehovet för övriga nu föreliggande arbetsuppgifter bör tillgodoses genom att medel anvisas för expertis. Det bör enligt statskontoret vara till fördel att under ett uppbyggnadsskede smidigt kunna anpassa personalorganisationen i såväl kvalitativt som kvantitativt hänseende efter arbetsuppgifternas art och volym.

Departementschefen

Som jag inledningsvis framhållit har Kungl. Maj:t tidigare denna dag beslutat förelägga riksdagen proposition med förslag till miljöskyddslag. Lagen avses träda i kraft den 1 juli 1969. Såsom naturvårdsverket framhållit behövs en betydande förstärkning av verkets resurser för de nya uppgifter verket får till följd av denna lagstiftning. Jag delar också verkets uppfattning att förstärkningar behövs för att handlägga ärenden om statsbidrag till vatten- och luftvårdande åtgärder inom industrin — varom förslag lagts fram i årets statsverksproposition — och för de uppgifter som f. n. åligger verket.

Naturvårdsverkets förslag om att en särskild prövningsavdelning inrättas kan jag inte biträda. Personalen inom forskningssekretariatet bör liksom hittills avlönas med medel från anslaget Naturvårdsforskning.

Med hänvisning till sammanställningen beräknar jag anslaget till 10 105 000 kr. Jag har därvid beräknat medel bl. a. för två jurister (1), en avdelningsdirektör (2), en laborator med kompetens inom luftvårdsområdet (6), fem byrådirektörer (4, 5, 10, 11), en förste byråinspektör (14), fyra byråingenjörer (5, 11), tre assistenter (6), fyra kvalificerade biträden (1, 5, 13), två övriga biträden (5, 6), en laboratorieassistent (6), en expeditionsvakt (2) och en telefonist (9). Det ankommer på verket att fördela tjänsterna på olika enheter. Ersättning till expertis har räknats upp med 450 000 kr., varvid bl. a. behovet av förstärkning för att handlägga förut

nämnda statsbidragsärenden beaktats. Vidare har medel beräknats för ett förordnande att fr. o. m. den 1 juli 1969 bestrida göromål som ankommer på byråchef för att bereda internationella ärenden.

Jag räknar med att bl. a. en sektion för bullerfrågor inrättas inom luftvårdsbyrån och en sektion för luftvårdsfrågor inom undersökningslaboratoriet. En tjänst som överdirektör på övergångsstat dras in då förordnandet utgår den 1 juli 1969.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Statens naturvårdsverk* för budgetåret 1969/70 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 10 105 000 kr.

K 2. Koncessionsnämnden för miljöskydd

Nytt anslag (förslag) 470 000

Förslag 1969/70

Personal

Handläggande personal	3
Övrig personal	2
	<hr/>
	5

Anslag

Avlöningar till tjänstemän	275 000
Lönekostnadspålägg	63 000
Arvoden och särskilda ersättningar	47 000
Sjukvård m. m.	1 000
Resersättningar	30 000
Expenser	
a) Beräknade lokalhyror	20 000
b) Bränsle, lyse, vatten	4 000
c) Övriga expenser	30 000
Därav engångsutgifter	15 000
	<hr/>
	470 000

Enligt den nya miljöskyddslagen skall en nyinrättad nämnd — koncessionsnämnden för miljöskydd — handlägga ärenden rörande tillstånd att bedriva miljöfarlig verksamhet. Sådana ärenden kan komma under nämndens prövning på ansökan av den som utövar eller ämnar utöva verksamheten i fråga. Naturvårdsverket kan vidare hos nämnden påkalla prövning av frågor om förbud mot miljöfarlig verksamhet eller om åläggande att vidta åtgärder för att minska olägenheter. Kungl. Maj:t kan enligt lagförslaget föreskriva att vissa slag av fabriker eller andra inrättningar inte får anläggas eller att vissa slag av förorenande utsläpp inte får ske utan att tillstånd först lämnats av nämnden. Från denna s. k. förprövningsskyldighet skall naturvårdsverket kunna medge dispens. I samband därmed skall verket kunna ange de villkor

som skall gälla för verksamheten. Avsikten med den föreslagna prövningsordningen är att naturvårdsverket i flertalet fall skall kunna komma överens med sökanden. Om sökanden inte godtar verkets villkor eller om verket vägrar dispens kan frågan hänskjutas till nämnden för avgörande.

Nämnden skall enligt lagförslaget bestå av ordförande och tre andra ledamöter. Ordföranden skall vara lagfaren och erfaren i domarvärv. En ledamot skall ha sakkunskap och erfarenhet i tekniska frågor. En ledamot skall ha erfarenhet av frågor som faller inom verksamhetsområdet för statens naturvårdsverk. Den fjärde ledamoten skall ha erfarenhet av industriell eller kommunal verksamhet beroende på ärendets art. Kungl. Maj:t har enligt förslaget möjlighet att föreskriva att i nämnden skall finnas flera avdelningar. På grund av svårigheterna att på detta stadium uppskatta det antal ärenden som kan komma under nämndens prövning anser jag emellertid att nämnden tills vidare bör arbeta endast på en avdelning.

Enligt lagförslaget bör, till följd av omfattningen och beskaftenheten av de frågor som kan förutses komma under nämndens bedömning, ordföranden och den tekniskt sakkunnige ledamoten vara fast knutna till nämnden. För dessa bör därför inrättas tjänster som ordförande i Cp 4 resp. som extra ordinarie överingenjör. Förutom för ordföranden och den tekniskt sakkunnige ledamoten beräknar jag medel för bl. a. en sekreterare, ett kvalificerat biträde och ett biträde.

Berörda personalorganisationer har förklarat sig inte ha något att erinra mot den av mig förordade löneställningen för ordföranden. I de delar anställnings- och arbetsvillkor i övrigt är förhandlingsfrågor avser jag att ge statens avtalsverk förhandlingsuppdrag.

Med hänvisning till sammanställningen beräknar jag anslaget till 470 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- a) besluta att en nämnd, kallad koncessionsnämnden för miljöskydd, skall inrättas den 1 juli 1969,
- b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vid koncessionsnämnden för miljöskydd inrätta en tjänst som ordförande i Cp 4 och en tjänst som extra ordinarie överingenjör,
- c) till *Koncessionsnämnden för miljöskydd* för budgetåret 1969/70 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 470 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnel Anderson